

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posudek oponenta

Autor práce: Ondřej Novák

Název práce: Vztah mezi vzděláním rodičů a záměrem volit u českých středoškoláků

Autor posudku: Mgr. Jaromír Mazák, PhD

Návrh klasifikace práce: *výborně*

Základní charakteristika práce.

Práce se věnuje analýze vztahu mezi vzděláním rodičů a záměrem volit českých středoškoláků. V teoretické části autor provádí rešerši existujících výzkumů na toto téma, na základě které pak formuluje vlastní hypotézy pro analytickou část. Hypotézy jsou ověřovány pomocí logistické regrese na datech z několika vln výzkumu realizovaného Člověkem v tísní v rámci Jednoho světa na školách. Ze závěrů lze zmínit, že vztah mezi vzděláním rodičů a záměrem středoškoláků volit je v datech přítomný, nemění se v čase a lze částečně vysvětlit typem navštěvované střední školy.

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Ano, práce precizně pracuje s výzkumnou otázkou a hypotézami, na které závěry práce zcela jasně navazují.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Ano, postup je jasně vyložen a i při představení analytického přístupu jde autor do detailu, takže je jasné, že použité logistické regresi rozumí dostatečně dobře na to, aby ji mohl efektivně a reflektovaně používat včetně převedení výsledků na marginální efekty, kde je to vhodné.

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Ano, nemám výhrad.

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Ano, práce je jasně členěna a to přispívá k velmi příjemnému čtení bez nutnosti příliš se vracet a neustále v textu něco dohledávat. Snad jen trochu matoucí může být, že zatímco závěry týkající se hypotéz 1 až 4 jsou v textu explicitně propojeny s těmito hypotézami (a dokonce odkaz na hypotézy je vytučněn, což je velmi příjemné), zbývající hypotézy nejsou v analytické části ani v diskusi takto jasně explicitně vypořádány. Není to tak, že by na ně autor zapomněl, v textu i

v analýzách je jim věnována pozornost, ale závěry nejsou explicitně propojeny na samotné hypotézy, což je maličko škoda (pro hypotézy 1 až 4 totiž to propojení funguje skvěle).

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhléd autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Teoretická část je velmi kvalitně zpracována, autor dobře odkazuje relevantní literaturu a poznatky z ní dokáže dobře integrovat do textu, takže práce nepůsobí jako výtah z literatury, ale jako syntetické vědecké práce. Velmi oceňuji i schematické obrázky, které hlavní závěry rešerše ještě vypichují a posilují už tak dobré propojení mezi teoretickou a empirickou částí.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Použití logistické regrese je v bakalářských pracích spíše výjimečné – jde o metodu, se kterou se většina studentů seznámí až v průběhu magisterského studia. O to více oceňuji, že autor ji používá velmi pečlivě, rozepisuje jednotlivé modely pro jednotlivé hypotézy a zvládá nejen převod hrubých skóru na poměry šancí, ale také na marginální efekty, které jsou často nejužitečnější pro pochopení skutečné velikosti efektu.

Jen výjimečně se autor dopouští drobných nepřesností, které lze ale odpustit. Například věta „Zavádíme logistickou regresi při kontrole pohlaví potomků a roku sběru, kdy náš model je schopen vysvětlit již 4% rozptylu záměru volit.“ (str. 34) mylně pracuje s předpokladem, že Nagelkerkeho koeficient lze interpretovat jako % vysvětleného rozptylu. Tuto analogii s lineární regresí nelze udělat – logistická regrese se odhaduje pomocí metody maximální věrohodnosti (maximum likelihood) a neoperuje s rozptylem. Rozptyl je v klasické lineární regresi jasně daný, má jednu hodnotu, takže podíl vysvětleného rozptylu lze jednoznačně určit. Na rozdíl od toho pro logistickou regresi existuje mnoho ukazatelů **pseudo R²**, které mají často dost odlišné hodnoty, což právě souvisí s tím, že nejsou vázány na vysvětlený rozptyl, ale jsou to různé více nebo méně chytré způsoby, jak zkoumat a případně porovnávat vysvětlující sílu více modelů (k výběru toho nejlepšího viz například tento článek: <https://statisticalhorizons.com/r2logistic>, který doporučuje Tjurův koeficient – také podle mě nejlepší volba).

Opatrně také na výroky typu „Hypotézu H3B tedy můžeme zamítnout.“ (str. 35) Jazyk zamítání hypotéz většinou vyhrazuje striktně pro rámec statistického testu, kdy zpravidla zamítáme (nebo ne) nulovou hypotézu na určité hladině významnosti. Ale pro „věcné“ hypotézy je jazyk zamítání a přijímání příliš deterministický. Spíše se doporučuje mluvit o tom, že analýza poskytla, nebo neposkytla podporující evidenci pro danou hypotézu.

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Diskuse a závěry jsou zpracovány kvalitně a v jasné vazbě na teorii i analýzu.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

V pořádku.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autor kvalitně pracuje s velkým (rozhodně nadprůměrným) počtem vhodných zdrojů.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Stylisticky je práce na velmi dobré úrovni, příjemně se čte, nic nebrání porozumění. Občas se objeví nepodstatná pravopisná chyba, například opakovaně čárka před „než“, které neuvádí novou větu, ale pouze větný člen (v takovém případě se čárka nepíše, ale za mě to „vem čert“)

Další poznámky

Nemám.

Celkové hodnocení práce

Práce je výjimečně dobrá po všech stránkách. Má jasnou strukturu, pevné sevření kolem jasné výzkumné otázky, nikam zbytečně neodbíhá, je srozumitelná, analýza je pokročilejší, než je v bakalářských pracích běžné, a přitom velmi kvalitně zpracovaná. Navrhuji hodnocení výborně.

Otázky a náměty k obhajobě

Moje první otázka je politicko-filosofická: Je podle autora problém, že míra volební účasti je mezi různými socioekonomickými skupinami různá? Pokud ano, měl by tento problém nějak řešit stát? Jaké nástroje se k tomu nabízí a jaké by byly podle autora nejvhodnější?

V čase došlo k poměrně velkému posunu v tom, kolik procent dětí uvádí, že dostávají informace o politice od rodičů (tab. 1.9). Lze to něčím vysvětlit? Pokud ne přímo z dat, má autor hypotézu, čím by to mohlo být?

Datum:

Podpis: